

**РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО
ЗАДОВОЛЕНOSTІ ЯКІСТЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА
ДІЯЛЬНІСТЬ / ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ»
ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ЕКОНОМІКА БІЗНЕСУ»
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Відповідно до Розпорядження №141 від 02.12.2024 р., з 02 по 06 грудня 2024 року було проведено опитування здобувачів вищої освіти щодо їх задоволеності якістю освітнього процесу за I семестр 2024-2025 навчального року, у розрізі кожної навчальної дисципліни.

Опитування проводилось відповідно до ст. 16 Закону України «Про вищу освіту», на виконання п. 4.4 положення «Про освітні програми в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», п. 5.2 положення «Про гаранта освітньої програми, групу забезпечення спеціальності та проєктну групу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», п. 2.3 положення «Про внутрішню систему забезпечення якості освіти Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

Було опитано студентів всіх форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / Підприємництво та торгівля», у кількості 93 особи, тобто в опитуванні взяли участь 92% студентів 1-4 курсів навчання. Таким чином вибірка охоплення є цілком адекватною, усі опитані студенти навчаються за освітньо-професійною програмою «Економіка бізнесу».

Методика проведення опитування аналогічна попереднім:

- опитування використання Гугл-форм;
- забезпечення абсолютної анонімності учасників опитування;
- відсутність ідентифікації / персоніфікації респондента;
- усунення впливу на респондентів;
- недопущення випадків упередженості чи викривлення думок.

Перелік наведених в анкеті питань сформовано за рекомендаціями практичного психолога Полтавської політехніки. За структурою відповідей на питання, передбачалось наступне:

- вираження позитивної / негативної оцінки;
- виставлення диференційованої бальної оцінки (відповідно до шкали оцінювання);
- висловлення власних коментарів щодо задоволеності респондентів якістю освітнього процесу, зауважень та побажань з покращення освітнього процесу (за кожною навчальною дисципліною).

Отже, результати проведеного опитування можна вважати неупередженими

та адекватними, а отриманий результат задоволеності якістю освітнього процесу - релевантним.

Перелік питань опитувальника респондентів, наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Рекомендований перелік питань

№ з/п	Питання	Рекомендована форма відповіді
1	Чи вважаєте Ви зміст навчальної дисципліни актуальним, сучасним та корисним для вашої спеціальності?	Так/Ні
2	Чи пояснив викладач на першому занятті критерії, порядок, форми та строки проведення поточного та підсумкового контролю знань за дисципліною?	Так/Ні
3	Чи вважаєте Ви, що оцінювання знань з дисципліни протягом семестру було об'єктивним та прозорим?	Так/Ні
4	Оцініть, наскільки складною для вивчення була дисципліна? *	Шкала від 1 до 10*
5	Чи використовував викладач методики, пов'язані з розвитком соціальних навичок (soft skills), наприклад робота в команді, публічні виступи, міжособистісне спілкування, ведення дискусій і переговорів тощо?	Так/Ні
6	Оцініть, наскільки якісний та зручний для використання дистанційний курс навчальної дисципліни*	Шкала від 1 до 10*
7	Чи стикалися Ви з випадками порушення принципів академічної доброчесності з боку інших студентів під час вивчення навчальної дисципліни? (списування, академічний плагіат, фальсифікація)	Так/Ні
8	Оцініть, наскільки рівень викладання дисципліни відповідав Вашим очікуванням*	Шкала від 1 до 10*
9	Чи мали ви можливість обирати тематику індивідуальних завдань чи пропонувати власну (курскові роботи, проєкти, розрахунково-графічні роботи тощо)?**	Так/Ні**
10	Що б Ви порадили змінити чи удосконалити для поліпшення якості навчання з даної дисципліни?	Поле для відповіді

* – Шкала оцінювання від 1 до 10 передбачає, що 1 – найнижча оцінка, а 10 – найвища оцінка.

** – питання актуальне лише для дисциплін, які містять індивідуальні завдання за навчальним планом

Розподіл відповідей було обраховано та узагальнено у відсотковому співвідношенні за рівнем задоволеності (для питань з двома варіантами відповіді)

та середньозваженим рівнем задоволеності (для питань де застосовувана оціночна шкала). Таким чином, у підсумку задоволеність якістю освіти визначалась виключно по «високому» рівню. Індивідуальні коментарі респондентів приймалися до уваги при аналізі результатів, проте не могли бути відображені в інтегральних оціночних показниках.

Відповідно за результатами проведеного опитування студентів 1-4 курсів загальний показник задоволеності якістю навчання склав 89,39%. Узагальнений результат опитування респондентів за кожним з 10 представлених питань (окрім власних коментарів по дисциплінам) по студентам з 1-го по 4-й курси представлено у таблиці 2.

Таблиця 2 – Результат опитування студентів спеціальності 076 першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОПП «Економіка бізнесу»

№ п/п	Зміст питання	Рівень задоволеності, %
1	Чи вважаєте Ви зміст навчальної дисципліни актуальним, сучасним та корисним для вашої спеціальності?	96,46
2	Чи пояснив викладач на першому занятті критерії, порядок, форми та строки проведення поточного та підсумкового контролю знань за дисципліною?	96,44
3	Чи вважаєте Ви, що оцінювання знань з дисципліни протягом семестру було об'єктивним та прозорим?	95,24
4	Оцініть, наскільки складною для вивчення була дисципліна? *	77,18
5	Чи використовував викладач методики, пов'язані з розвитком соціальних навичок (soft skills), наприклад робота в команді, публічні виступи, міжособистісне спілкування, ведення дискусій і переговорів тощо?	87,66
6	Оцініть, наскільки якісний та зручний для використання дистанційний курс навчальної дисципліни *	80,17
7	Чи стикалися Ви з випадками порушення принципів академічної доброчесності з боку інших студентів під час вивчення навчальної дисципліни? (списування, академічний плагіат, фальсифікація)	94,70
8	Оцініть, наскільки рівень викладання дисципліни відповідав Вашим очікуванням *	79,33

9	Чи мали ви можливість обирати тематику індивідуальних завдань чи пропонувати власну (курсів роботи, проекти, розрахунково-графічні роботи тощо)?**	97,35
---	--	-------

За результатами опитування по освітньому рівню «бакалавр» студенти практично з усіх питань відмічають високий рівень задоволеності якістю навчання. По питанню 9, на загальну думку респондентів, середньозважений показники високої якості викладання склав 97,35%. При цьому, коментуючи окремі дисципліни, студенти відзначають наступні позитивні риси та характеристики:

- «Все влаштовує»;
- «Мені все сподобалося»;
- «Все якісно»;
- «Усе відповідає моїм потребам»;
- «Якість викладання на високому рівні»;
- «Чудова дисципліна»;
- інші аналогічні коментарі.

Результати опитування респондентів за кожним з 9 представлених питань (окрім індивідуальних коментарів по дисциплінам) у розрізі окремих курсів представлено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Результат опитування студентів спеціальності 076 першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОПП «Економіка бізнесу» у розрізі курсів

№ п/п	Зміст питання	Рівень задоволеності, %			
		1-й курс	2-й курс	3-й курс	4-й курс
1	Чи вважаєте Ви зміст навчальної дисципліни актуальним, сучасним та корисним для вашої спеціальності?	93,76	95,84	97,22	99,04
2	Чи пояснив викладач на першому занятті критерії, порядок, форми та строки проведення поточного та підсумкового контролю знань за дисципліною?	93,76	95,84	100,00	96,17
3	Чи вважаєте Ви, що оцінювання знань з дисципліни протягом семестру було об'єктивним та прозорим?	89,30	96,36	97,22	98,09
4	Оцініть, наскільки складною для вивчення була дисципліна? *	78,98	79,56	74,77	75,42
5	Чи використовував викладач методики, пов'язані з розвитком соціальних навичок (soft	83,39	84,36	100,00	82,87

	skills), наприклад робота в команді, публічні виступи, міжособистісне спілкування, ведення дискусій і переговорів тощо?				
6	Оцініть, наскільки якісний та зручний для використання дистанційний курс навчальної дисципліни*	80,80	84,03	79,43	84,45
7	Чи стикалися Ви з випадками порушення принципів академічної доброчесності з боку інших студентів під час вивчення навчальної дисципліни? (списування, академічний плагіат, фальсифікація)	94,66	95,29	98,87	100,00
8	Оцініть, наскільки рівень викладання дисципліни відповідав Вашим очікуванням*	82,94	79,69	78,64	81,07
9	Чи мали ви можливість обирати тематику індивідуальних завдань чи пропонувати власну (курсіві роботи, проекти, розрахунково-графічні роботи тощо)?**	100,00	97,91	97,22	94,29
В середньому по курсу		88,62	89,87	88,93	90,15

Результати опитування відображають позитивну динаміку рівня задоволеності якістю освітнього процесу відповідно до курсів навчання:

- від 88,62% по першому курсу;
- 89,87% по другому курсу;
- 88,93% по третьому курсу;
- 90,15% по четвертому курсу навчання.

Таким чином, в цілому рівень задоволеності здобувачів якістю освітнього процесу слід вважати високим, а коливання рівня задоволеності по курсам цілком нормальним. Тож оцінки рівня задоволеності здобувачів освітнім процесом, отримані за результатами опитування є цілком адекватними.

Аналіз відповідей респондентів по окремим складовим забезпечення щодо задоволеності якістю освітнього процесу показав наступне. Оскільки питання опитувальника відображають різні аспекти освітнього процесу, то стосовно рівня задоволеності здобувачами актуальністю отримуваних знань, та їх відповідності вимогам сучасного професійного середовища, можна зробити висновок, що респонденти підтверджують сучасність і актуальність змісту освітніх компонент ОПІ «Економіка бізнесу». Зокрема на питання 1 «Чи вважаєте Ви зміст навчальної дисципліни актуальним, сучасним та корисним для вашої спеціальності?», загальний рівень задоволеності відображає 96,46%, а у розрізі курсів підготовки значення складали:

- 1-й курс – 93,76%;
- 2-й курс – 95,84%;

- 3-й курс – 97,22%;
- 4-й курс – 99,04%.

Для наочності, графічно дані результати опитування представлені на рисунку 1.

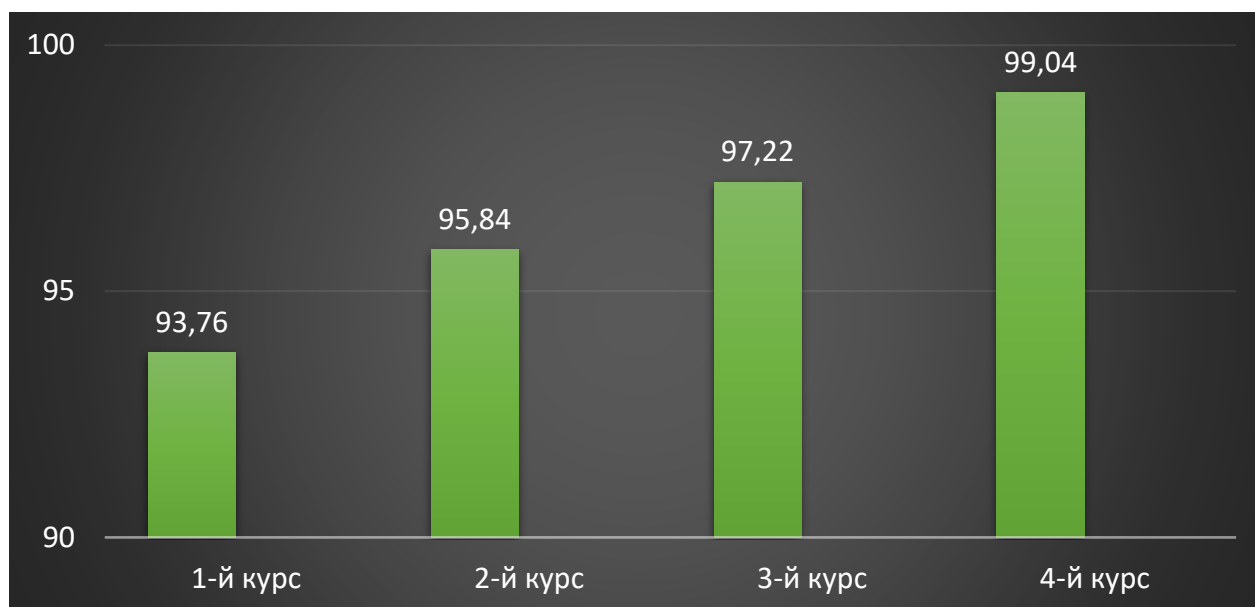

Рисунок 1 – Задоволеність рівнем актуальності, сучасності та корисності дисциплін за ОПП «Економіка бізнесу» у 1-му півріччі 2024-2025 н.р.

Задоволеність здобувачами дотриманням вимог з вивчення навчальних дисциплін, відповідно до Закону України «Про вищу освіту», положень Полтавської політехніки «Про організацію освітнього процесу», «Про семестровий контроль» та інших нормативних документів, що регламентують освітній процес – тут також відзначено респондентами високий рівень.

По питанню 2 «Чи пояснив викладач на першому занятті критерії, порядок, форми та строки проведення поточного та підсумкового контролю знань за дисципліною?», то загальний рівень задоволеності склав 96,44%, а у розрізі курсів підготовки значення були:

- 1-й курс – 93,76%;
- 2-й курс – 95,84%;
- 3-й курс – 100%;
- 4-й курс – 96,17%.

По питанню 3 «Чи вважаєте Ви, що оцінювання знань з дисципліни протягом семестру було об'єктивним та прозорим?», то загальний рівень задоволеності відображає 95,24%, а у розрізі курсів підготовки значення склали:

- 1-й курс – 89,30%;
- 2-й курс – 96,36%;
- 3-й курс – 97,22%;

- 4-й курс – 98,09%.

Графічну інтерпретацію даних результатів опитування для кращої наочності відображено на рисунку 2.

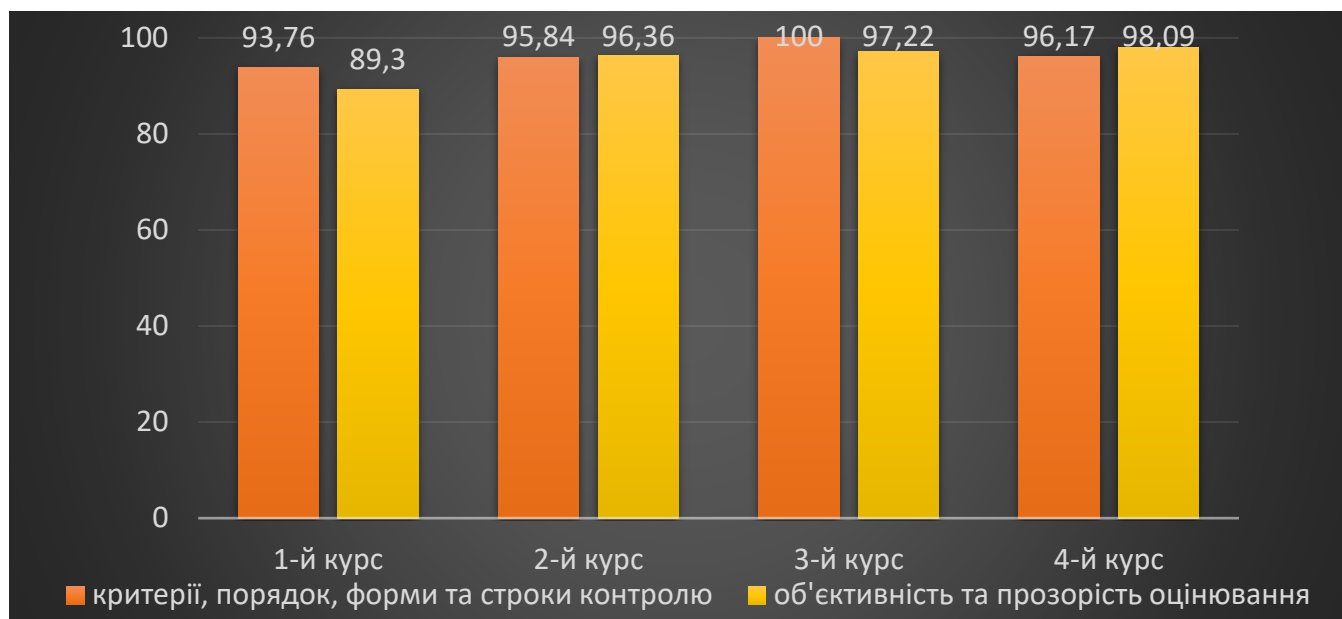

Рисунок 2 – Задоволеність дотриманням вимог з вивчення навчальних дисциплін за ОПП «Економіка бізнесу» у 1-му півріччі 2024-2025 н.р.

Задоволеність здобувачами складності дисциплін, що вивчаються за ОПП також характеризує помірний рівень завантаженості. По питанню 4 «Оцініть, наскільки складною для вивчення була дисципліна?», то загальний рівень задоволеності склав 77,18%, а у розрізі курсів підготовки значення були:

- 1-й курс – 78,98%;
- 2-й курс – 79,56%;
- 3-й курс – 74,77%;
- 4-й курс – 75,42%.

Малопомітне зниження показника пояснюється із зростанням рівня професійної орієнтації дисципліни, на відміну від дисциплін циклу загальної підготовки, які вивчаються як правило на молодших курсах.

Важливим аспектом забезпечення засад студентоцентрованого підходу в освітньому процесі є спрямованість освітніх методик на формування соціальних навичок., то респонденти відзначають цілком високий рівень задоволеності. Так по питанню 5 «Чи використовував викладач методики, пов'язані з розвитком соціальних навичок (soft skills), наприклад робота в команді, публічні виступи, міжособистісне спілкування, ведення дискусій і переговорів тощо?», то загальний рівень задоволеності склав 87,66%, а у розрізі курсів підготовки значення були:

- 1-й курс – 83,39%;
- 2-й курс – 84,36%;
- 3-й курс – 100%;
- 4-й курс – 82,87%.

Графічну інтерпретацію даних результатів опитування для кращої наочності відображено на рисунку 3.

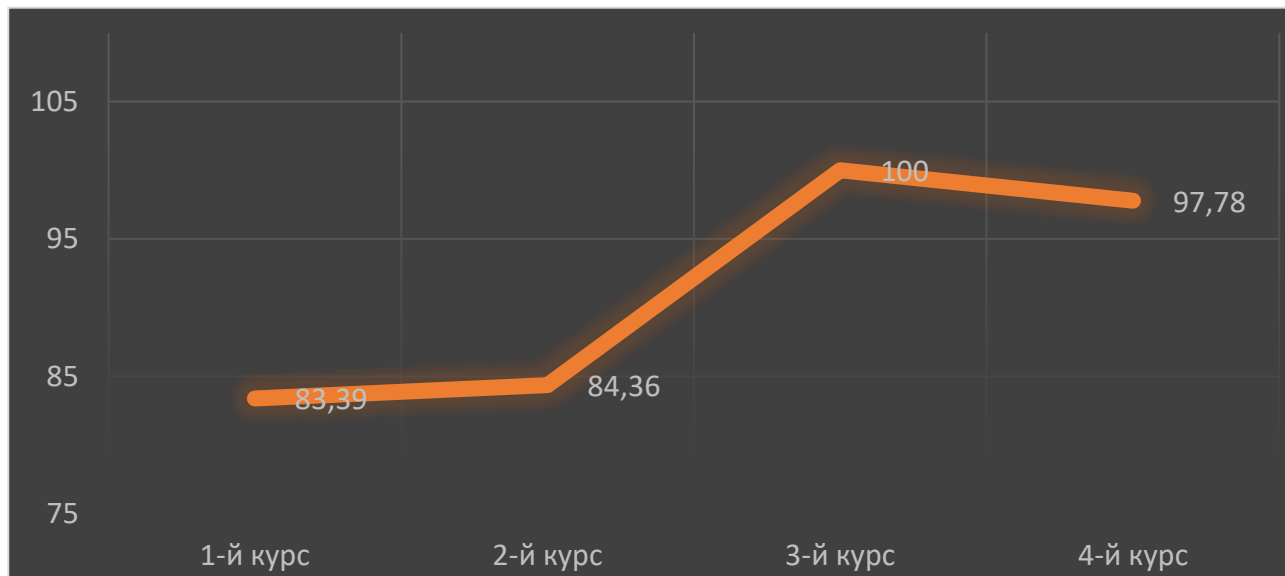

Рисунок 3 – Студентоцентрованість на соціальних навичках за ОПП «Економіка бізнесу» у 1-му півріччі 2024-2025 н.р.

Рівень задоволеності якістю освіти доволі високий, проте по окремим дисциплінам спостерігаються певні коментарі, типу:

- «Удосконалити практичні заняття»;
- «Впровадити ділові ігри та ситуації»;
- тощо.

Проектна (робоча) група з ОПП «Економіка бізнесу» звертає увагу на ці рекомендації, щодо перегляду змісту робочих програм тих навчальних дисциплін, які отримали критичні відгуки здобувачів вищої освіти щодо застосування тих методик, які сприяють розвитку соціальних навичок (soft skills) у студентів.

Респонденти відзначають високий рівень задоволеності стосовно забезпечення технічними засобами навчання та наповнення дистанційних курсів дисциплін. Так по питанню 6 «Оцініть, наскільки якісний та зручний для використання дистанційний курс навчальної дисципліни», то загальний рівень задоволеності склав 80,17%, а у розрізі курсів підготовки значення були:

- 1-й курс – 80,80%;
- 2-й курс – 84,03%;
- 3-й курс – 79,43%;
- 4-й курс – 84,45%.

Разом з тим, респонденти поставили задоволеність нижче середнього по курсу опитування по деяким дисциплінам. Це стосується дисциплін циклу загальної підготовки. Проектна (робоча) група з ОПП «Економіка бізнесу» при перегляді стану розроблення дистанційних курсів та їх наповненням навчально-методичним матеріалами, приймає до відома такі оцінки, щоб в подальшому

звертати увагу та усувати такі недоліки. Особливо будуть переглянуті дисципліни середніх курсів циклу професійної підготовки.

Окремим аспектом оцінювання якості підготовки є дотримання академічної доброчесності. Принципи академічної доброчесності закладені в організацію освітнього процесу, їх дотримання регламентуються чинним освітнім законодавством України, а в Полтавській політехніці всі студенти та науково-педагогічні працівники діють в рамках «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної культури». Так по питанню 7 «Чи стикалися Ви з випадками порушення принципів академічної доброчесності з боку інших студентів під час вивчення навчальної дисципліни? (списування, академічний плагіат, фальсифікація)», то загальний рівень задоволеності склав 94,70%, а у розрізі курсів підготовки значення були:

- 1-й курс – 94,66%;
- 2-й курс – 95,29%;
- 3-й курс – 98,87%;
- 4-й курс – 100%.

Таким чином, можна відзначити, що принципи академічної доброчесності забезпечуються на високому рівні.

Щодо забезпечення принципів академічної свободи в освітньому процесі, то респонденти також відзначають доволі високий рівень задоволеності. По питанню 9 «Чи мали ви можливість обирати тематику індивідуальних завдань чи пропонувати власну (курсіві роботи, проекти, розрахунково-графічні роботи тощо)?» (з відповідної дисципліни), то загальний рівень задоволеності відображає 97,35%, а у розрізі курсів підготовки значення склали:

- 1-й курс – 100%;
- 2-й курс – 97,91%;
- 3-й курс – 97,22%;
- 4-й курс – 94,29%.

Оскільки виконання індивідуальних завдань також може передбачатись за визначеними варіантами, але за загальною методологією виконання, то це також забезпечує для здобувачів набуття компетентностей та програмних результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою та відповідно робочою програмою навчальної дисципліни. Тому дані значення оцінки рівня задоволеності є високими, проектна (робоча) група з ОПП «Економіка бізнесу» відзначає важливість реалізації принципів академічної свободи студентів, оскільки саме індивідуальні навчальні завдання здатні якісно формувати для здобувачів вищої освіти і hard skills, і soft skills одночасно а тому систематично переглядає структуру і зміст індивідуальних навчальних завдань по дисциплінам.

Графічну інтерпретацію даних результатів опитування для кращої наочності відображено на рисунку 4.

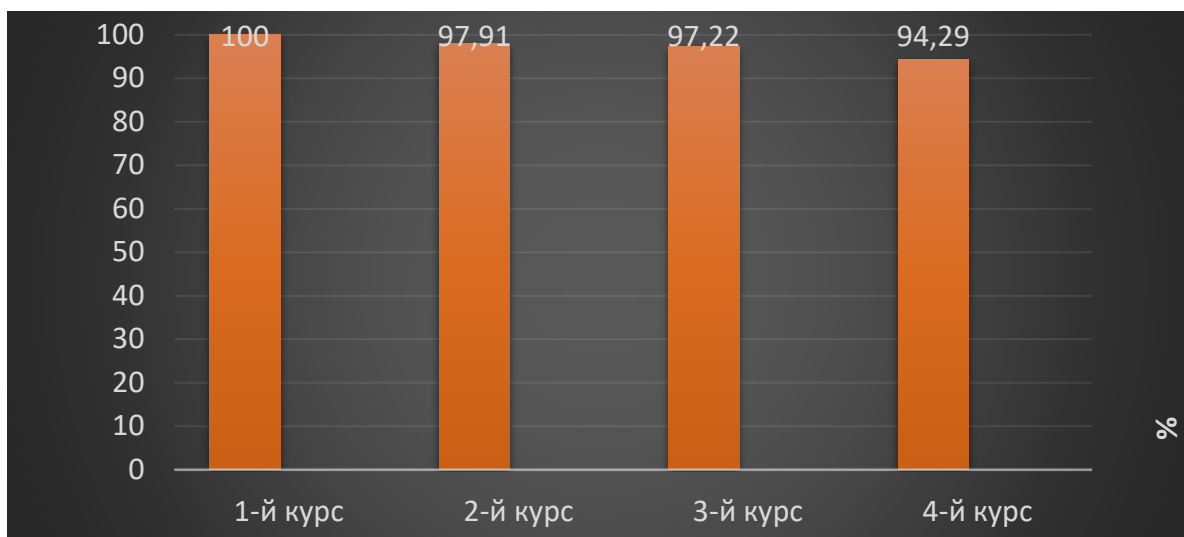

Рисунок 4 – задоволеність академічною свободою за ОПП «Економіка бізнесу» у 1-му півріччі 2024-2025 н.р.

По питанню 8 «Оцініть, наскільки рівень викладання дисципліни відповідав Вашим очікуванням», то загальний рівень задоволеності відображає 79,33%, а у розрізі курсів підготовки значення складали:

- 1-й курс – 82,94%;
- 2-й курс – 79,69%;
- 3-й курс – 73,64%;
- 4-й курс – 81,07%.

Графічну інтерпретацію даних результатів опитування для кращої наочності відображено на рисунку 5.

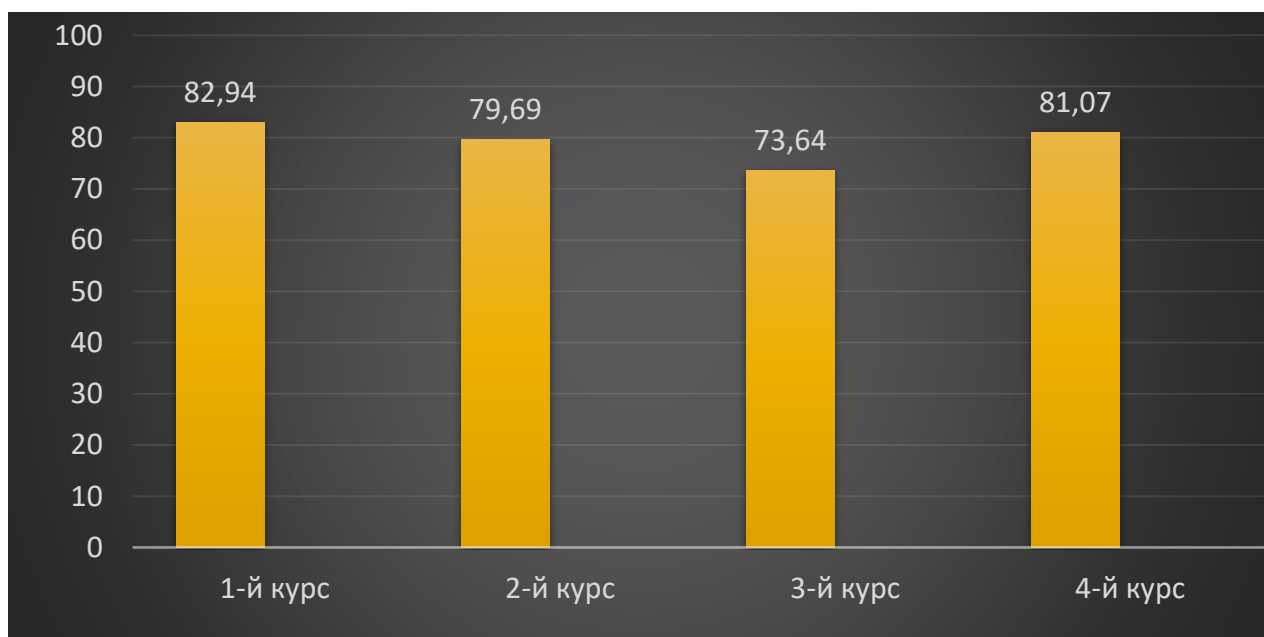

Рисунок 5 – Відповідність очікуванням за ОПП «Економіка бізнесу» у 1-му півріччі 2024-2025 н.р.

Підсумовуючи аналіз опитування по першому рівню вищої освіти студентів отримані результати в цілому відображають доволі високий рівень задоволеності якістю освітнього процесу. Разом з тим, отримані результати будуть взяті до уваги при підготовці оновлення ОПП, зокрема при розгляді складу освітніх компонент. Наведені оцінки та окремі коментарі здобувачів акцентують увагу на наступному:

1) для дисциплін, що отримали значення рівня задоволеності нижче середніх стосовно актуальності знань і відповідності професійним критеріям – перегляд тематичного змісту цих дисциплін, а також форм навчально-методичних матеріалів;

2) для дисциплін що отримали значення задоволеності нижче середніх за формуванням у здобувачів soft skills – перегляд методів навчання, форм виконання та представлення результатів індивідуальних навчальних завдань;

3) для дисциплін отримали значення задоволеності нижче середніх за якістю викладання – перегляд структури навчального курсу у розрізі забезпечення якості формування компетентностей та формування програмних результатів навчання;

Отже, отримані результати вимагають розглянути відповідні зміни та коригування до забезпечення дисциплін, які будуть викладатися у оновлення ОПП Зокрема в першу чергу це стосується дисциплін, які отримали результати оцінювання нижчі за середні за критеріями:

- забезпеченості навчальними матеріалами;
- якістю викладання;
- відповідності вимогам щодо сучасних навиків і компетенцій.

Викладачам, які виступають координаторами цих дисциплін, також рекомендовано проаналізувати стан підвищення кваліфікації, зокрема для участі таких викладачів у програмах підвищення кваліфікації, участь у програмах академічної мобільності, проходження відповідних навчальних курсів щодо якості освіти на освітніх ресурсах.

Дані результати опитування студентів довести до відома усіх НПП кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, обговорити на засіданні кафедри та розмістити на сторінці кафедри для публічного ознайомлення усіх зацікавлених сторін.

Завідувач кафедри економіки, підприємництва
та маркетингу, к.е.н., доцент

Марина ЧИЖЕВСЬКА

Гарант освітньої-професійної програми
«Економіка бізнесу», к.е.н., доцент

Олександр ХАДАРЦЕВ